

Principi softverskog inženjerstva

Vežbe - II nedelja

Izrada SSU i prototipa aplikacije

Dražen Drašković, asistent
Elektrotehnički fakultet
Univerziteta u Beogradu

Projekat

Faze

- Izrada projektnog zadatka
- **Izrada SSU i prototipa aplikacije**
- Formalna inspekcija
- ...

Slučajevi korišćenja

- Slučajevi korišćenja (*use-cases*) su način prikupljanja funkcionalnih zahteva sistema
- **Slučaj korišćenja je scenario koji opisuje kako softver treba da se koristi u datoj situaciji**
- Softverski inženjer (analitičar) treba da kreira skup scenarija na kojima će sistem biti izgrađen
- Da bi kreirao scenario, analitičar mora prvo da identifikuje različite vrste ljudi, koji koriste sistem

Scenario

- Scenario je niz koraka koji opisuje interakciju između korisnika i sistema
- Primer scenarija:
 - elektronska prodavnica
 - problem: šta ako podaci o kartici nisu tačni !?

Slučajevi korišćenja

- Slučaj korišćenja jeste skup scenarija povezanih jednim ciljem korisnika
- Najveća vrednost slučajeve korišćenja je u sadržaju, dok dijagram ima sporedni značaj

Sadržaj slučaja upotrebe

- Opisuje osnovni uspešan scenario
- Svaki korak je deo interakcije između učesnika i sistema
- Jedan korak pokazuje nameru učesnika, a ne način kako je ostvaruje!

Sadržaj slučajeve upotrebe - primer (1)

- Kupovina proizvoda
- Osnovni uspešan scenario:
 1. Kupac pregleda katalog i bira proizvode koje hoće da kupi
 2. Kupac završava pregledanja kataloga
 3. Kupac unosi podatke o isporuci (adresa, rok isporuke)
 4. Sistem prikazuje sve podatke o troškovima (uključujući poštarinu)
 5. Kupac unosi podatke o platnoj kartici

Sadržaj slučajeve upotrebe - primer (2)

6. Sistem proverava podatke o načinu plaćanja
7. Sistem potvrđuje prodaju

Proširenja:

3a. Kupac je redovan

.1: Sistem prikazuje tekuće stanje o isporuci, cenama i iznosu računa

.2: Kupac potvrđuje ili menja podrazumevane vrednosti, povratak u 6. korak

6a. Podaci o platnoj kartici nisu ispravni

.1: Kupac može ponovo uneti podatke o kartici ili prekinuti rad

- Osnovni principi analize:
 - domen informacija mora biti dobro predstavljen i razumljiv
 - funkcije koje softver pruža, moraju biti definisane
 - ponašanje softvera (kao posledica eksternih događaja) mora biti predstavljeno
 - podela na delove koji otkrivaju hijerarhijske detalje (da bi se smanjila kompleksnost)
 - proces analize treba da se pomeri od osnovnih informacija ka detaljima implementacije

Principi

- Razumite problem pre nego što počnete da kreirate model analize
- Razvijte prototipove koje ćete prikazati korisniku
- Zahtevi korisnika
- Različiti pogledi na zahteve
- Rangirajte zahteve po prioritetu

Vaš zadatak

Šta uraditi?

- Za svaku funkciju opisanu u odeljku “Funkcionalni zahtevi” uraditi poseban SSU dokument i odgovarajuće forme korisničkog interfejsa
- Primeri SSU dokumenata:
 - Kreiranje korisnika od strane administratora
 - Dodavanje nove vesti
 - ...

Vaš zadatak

Ko treba da uradi?

- Svaki član tima uradi bar tri SSU dokumenta i prototip koji odgovara funkcijama opisanim tim SSU dokumentima
- Alternativa: jedan član tima pravi kompletan prototip, ostali dele SSU dokumenta

Prototip

- Vrste:
 - Papirni prototip
 - Računarski prototip
- Najčešći prototip kod Web aplikacija: statičke HTML stranice
- Stranice treba da budu povezane u celinu

Zašto koristimo prototip?

- Dobititi reakcije od naručioca ranije, jeftinije
- Eksperimentisati sa alternativama
- Jednostavnije promeniti ili odbaciti

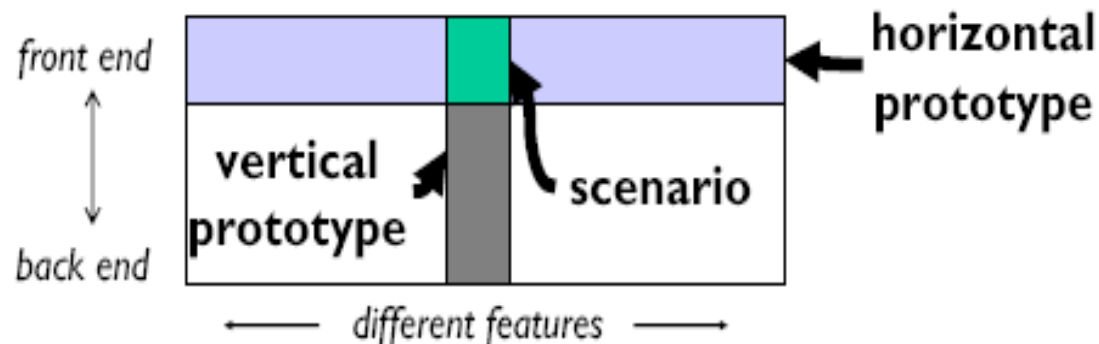
Vernost prototipa

- Prototip male vernosti: izbeći detalje, koristiti jeftinije materijale ili druge implementacione tehnike
- Prototip velike vernosti: više podsećaju na završene projekte

Horizontalni i vertikalni prototip

- Po širini: % pokrivenosti traženih mogućnosti
- Po dubini: stepen funkcionalnosti
- Horizontalni prototip - u potpunosti po širini, veoma malo po dubini, to je frontend bez backend dela
- Vertikalni prototip - obrnuto, jedan deo interfejsa se implementira

Papirni prototip

- Interaktivni papirni prototip
 - Skiciranje izgleda ekrana
 - Delovi papira prikazuju prozore, menije, dijaloge
- Interaktivnost je prirodna
 - Pokret prstima simulira klik miša
 - Pisanje simulira unos sa tastature
- Čovek simulira operacije računara
 - Spuštanje i podizanje odgovarajućih delova
 - Ispis odgovora na “ekranu”
 - Opisivanje efekata koje je teško opisati na papiru
- Niska vernost u okviru izgleda i osećaja
- Visoka vernost u širini (samo se crtaju delovi aplikacije) i dubini (čovek simulira backend)

Zašto se nekad koristi papirni prototip?

- Brže se realizuje
 - skiciranje brže nego programiranje
- Jednostavnije se menja
 - Jednostavnije je praviti izmene između testova korisnika ili čak tokom testiranja korisnika
 - Nema proučavanja koda - sve se odbacuje (osim dizajna)
- Fokusira se pažnja na generalniji izgled
 - Nije bitan font, veličina, šema boja
 - Korisnik može pružiti kreativne sugestije
- Ne moraju da rade programeri - zahteva se mašta!

Prednosti papirnog prototipa

- Konceptualni model
 - Da li ga korisnici razumeju?
- Funkcionalnost
 - Da li radi kako treba? Da li nedostaju neke opcije?
- Navigacija i tok izvršavanja
 - Mogu li korisnici da se snađu?
 - Da li postoje preduslovi?
- Terminologija
 - Da li korisnici razumeju labele?
- Sadržaj ekrana
 - Šta treba da se nalazi na ekranu?

Nedostaci papirnog prototipa

- Izgled: boja, font, prazan prostor,...
- Osećaj - da li su elementi preblizu,...
- Vreme odgovora
- Da li se primećuju male promene?
- Korisnici su mnogo oprezniji,
ne istražuju i ne greše u velikoj meri

Računarski prototip

- Interaktivna softverska simulacija
- Dobra mera za izgled i osećaj
- Loša mera za dubinu
 - Papirni prototip simulira čovek, kod računarskog tog dela nema
 - Računarski prototip je tipično **horizontalni**: pokriva mnoge opcije, ali ne i backend

Šta se može naučiti pomoću rač.prototipa?

- Sve što može pomoću papirnog plus:
 - Layout prozora
 - Boje, fontovi, ikone, drugi elementi...
 - Interaktivni feedback
 - Pravilan izgled
- Koriste se alati za prototip
 - brže nego kodirati
 - nema debugovanja
 - jednostavnije promene

Tehnike računarskog prototipa

- Storyboard - niz naslikanih ekrana (screen shot) povezanih hyperlink-ovima
- Realizacija formi - stvarni prozori dobijeni korišćenjem palete komponenti (dugmad, tekst polja, labele,...)
- Storyboard tehnike: HTML, Flash/Director, PowerPoint,...
Svi ovi alati mogu da koriste i script jezike!
- HTML stranice i forme: dobar izbor ako se realizuje web aplikacija, ali u drugim slučajevima ne pružaju jasan osećaj izgleda

Tehnike početnog dizajna

- Tehnike početnog dizajna:
 - Skiciranje (smisliti i nacrtati sopstvene ideje na papiru ili tabli)
 - Scenario (priča kako da korisnik koristi sistem)
 - Storyboard (ilustracija scenarija)
- Koristite rezultati analize da saznate:
 - da li su pokriveni najvažniji zadaci?
 - koji su najvažniji aspekti upotrebe sistema?

Deadline

- U svakom SSU dokumentu navesti ime autora
- U svakom fajlu prototipa, u vidu komentara na početku navesti ime autora
- Sve dokumente i prototip komprimovati u arhivu i poslati na adresu drazen.draskovic@etf.rs
- Subject:
TIM <ime_tima> SSU+PR verzija X.Y
- Krajnji rok za ovu fazu (sreda) **18.03. u 23:59.**

Korisni linkovi

- <http://www.prototypingtool.com>
- Preporuke:
 - Pencil v1.3: <http://pencil.evolus.vn>
(open-source alat, generiše PNG, veb stranicu, ili PDF)
 - Axure RP: <http://www.axure.com>
(free trial, generiše HTML i JavaScript sadržaj)